

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Michaely Janouškové a soudců JUDr. Ondřeje Kubáta a Mgr. Kateřiny Horákové ve věci

žalobkyně: [osobní údaje žalobkyně]
bytem [adresa]
zastoupené advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

proti

žalovaným: 1. [jméno] [příjmení], [datum narození]
bytem [adresa]

zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

2. Interconti s. r. o., IČO 17049512

sídlem [adresa]

zastoupená opatrovníkem [příjmení] [jméno] [příjmení]
advokátem sídlem [adresa]

o určení zdánlivosti smluv a o určení společníka, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. září 2022, č. j. 79 Cm 75/2020-111,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. mění tak, že žaloba se v části, kterou se žalobkyně domáhá určení, že smlouva o převodu obchodního podílu ze dne 10. března 2017

a smlouva o převodu obchodního podílu ze dne 7. srpna 2017 jsou zdánlivými právními jednáními, zamítá.

- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že žalobkyně je jediným společníkem 2. žalované.
- III. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
- IV. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocih IV. a V. mění tak, že žalobkyně je povinna zaplatit státu na účet Městského soudu v Praze na nákladech řízení částku v rozsahu 50 % těchto nákladů, a 1. žalovaný a 2. žalovaná každý částku v rozsahu 25 % těchto nákladů, a to ve výši, která bude určena v samostatném usnesení soudem prvního stupně.

Odůvodnění:

1. Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem žalobu, aby soud určil, že smlouva o převodu obchodního podílu ze dne 10. března 2017 a smlouva o převodu obchodního podílu ze dne 7. srpna 2017 jsou absolutně neplatné pro jejich neurčitost, zamítl (výrok I.), žalobu, aby soud určil, že žalobkyně je od 4. června 2002 jedinou společnicí v 2. žalované, zamítl (výrok II.), žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 17 000 Kč k rukám zástupce Mgr. [jméno] [příjmení] (výrok III.), opatrovníku 2. žalované přiznal odměnu za zastupování této žalované ve výši 15 140 Kč (výrok IV.) a žalobkyni uložil povinnost zaplatit České republice na náhradě nákladů řízení částku 15 140 Kč (výrok V.).

2. Na základě provedeného dokazování učinil tato skutková zjištění:

- dle článku IV, Kupní cena, smlouvy o převodu obchodního podílu uzavřené mezi žalobkyní a 1. žalovaným dne 10. března 2017 na podíl číslo 2 o velikosti 51 % v 2. žalované, převodce a nabyvatel shodně prohlašují, že výše kupní ceny její splatnost a způsob úhrady jsou vymezeny v samostatné Dohodě o úhradě kupní ceny. Převodce a Nabyvatel se dále dohodli, že v případě nesplnění závazků Nabyvatele z této Dohody o úhradě kupní ceny do 31. prosince 2017, má Převodce právo na odstoupení od této smlouvy;

- dle článku IV, Kupní cena, smlouvy o převodu obchodního podílu uzavřené mezi žalobkyní a 1. žalovaným dne 7. srpna 2017 na podíl číslo 1 o velikosti 49 % v 2. žalované, převodce a nabyvatel shodně prohlašují, že výše kupní ceny její splatnost a způsob úhrady jsou vymezeny v samostatné Dohodě o úhradě kupní ceny. Převodce a Nabyvatel se dále dohodli, že v případě nesplnění závazků Nabyvatele z této Dohody o úhradě kupní ceny do 31. prosince 2017, má Převodce právo na odstoupení od této smlouvy“ (obě tyto smlouvy dále též jen, „předmětné smlouvy“);

- dohoda o ceně převodu podílu, na kterou je v předmětných smlouvách odkazováno, uzavřena nebyla;

- jediným společníkem 2. žalované byl [jméno] [příjmení], a to do 7. března 2002, následně podíl 66 000 Kč na základním kapitálu získala žalobkyně, a to 7. března 2002, ode dne 4. června 2002 pak byla jedinou společnicí 2. žalované a od 5. září 2017 je jako jediný společník zapsán 1. žalovaný s tím, že od 31. března 2017 do 5. září 2017 byl společníkem 2. žalované s vkladem 51 %.

3. Na takto ustaveném skutkovém základě soud prvního stupně dovodil, že § 1792 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), se použije pouze v případech, kdy si strany dohodly úplatnost plnění, jen neurčily jeho výši, což je situace, jež ve věci nastala, protože smluvní strany jednoznačně sjednaly, že podíl bude převeden oproti úhradě kupní ceny, kdy podrobnosti o ní měly být stanoveny samostatnou dohodou, avšak k jejímu uzavření nedošlo. Nastupuje tedy fikce, že úplata byla sjednána ve výši obvyklé v době a místě uzavření smlouvy. Kupní cena není podstatnou náležitostí smlouvy, naopak postačí, když z obsahu smlouvy jasně plyne vůle stran uzavřít ji jako úplatnou. Odstoupení od smlouvy zaslané žalobkyní dne 8. června 2020 1. žalovanému nemá oporu ve smlouvě ani v zákoně, protože dohoda o úhradě kupní ceny nebyla

mezi těmito stranami uzavřena a odstoupení od smlouvy téměř po 3 letech od jejího uzavření zcela jistě nenaplnuje podmínku jednání bez zbytečného odkladu dle § 1977 o. z. Obě smlouvy tak nejsou neplatné a na jejich základě žalobkyně přestala být společníkem 2. žalované. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). O odměně ustanoveného advokáta jako opatrovníka rozhodl podle § 140 odst. 2 o. s. ř. a o povinnosti tyto náklady nahradit podle § 148 odst. 1 o. s. ř.

4. Proti výrokům I. – III. a V. rozsudku podala žalobkyně odvolání. Navrhuje změnu rozsudku (po odvolacím soudem připuštěné změně žaloby usnesením ze dne 11. května 2023, č. j. 14 Cmo 18/2023-185), aby bylo určeno, že smlouva o převodu obchodního podílu ze dne 10. března 2017 a smlouva o převodu obchodního podílu ze dne 7. srpna 2017 jsou zdánlivým právním jednáním a že žalobkyně je jediným společníkem 2. žalované.

5. Namítá, že soud prvního stupně dospěl k nesprávnému závěru, že kupní cena není podstatnou náležitostí smlouvy o převodu podílu, protože má stačit, pokud z obsahu smlouvy jasně plyne vůle stran uzavřít smlouvu jako úplatnou. Má za to, že pokud nedošlo k dohodě o všech podstatných náležitostech smluv o převodu podílů, tedy o úplatě za převod, jsou obě smlouvy jen zdánlivým právním jednáním, což s odkazem na závěry komentářové literatury a rozhodovací soudní praxe blíže odůvodňuje. Pokud by tento názor obstál a smlouvy by byly posouzeny jako perfektní, pak žalobkyně od nich řádně odstoupila, což též blíže odůvodňuje. Soudu prvního stupně je dále vytýkáno, že 1. žalovaný podal žaloby na určení obsahu smluv u Městského soudu v Praze, což znamená, že bez ohledu na skutečnost, zda tento žalovaný trvá na určení obsahu smlouvy dle § [číslo] nebo § 1749 o. z., nastal následek domněnky dle § 1750 o. z., tedy zrušení smlouvy od samého počátku.

6. Dále tvrdí, že má naléhavý právní zájem na určení, že smlouvy jsou zdánlivé, protože není jisté, zda je smlouva zdánlivá nebo zda vznikla. Pokud bude určeno, že smlouvy jsou zdánlivé, vyřeší se tím i předmět souvisejících řízení u Městského soudu v Praze sp. zn. 80 Cm 193/2020 a 79 Cm 195/2020, která jsou přerušena z důvodu, že se v tomto řízení řeší otázka platnosti (nyní zdánlivosti) převodních smluv. Návrhy obou smluv pocházely od 1. žalovaného, žalobkyni nebyl žádný úmysl ve vztahu k uvedenému slovnímu spojení čl. IV vět prvních předmětných smluv znám. Dále se vyjadřuje k podáním 1. žalovaného učiněným v odvolacím řízení.

7. 1. žalovaný nepovažuje odvolání za důvodné.

8. Uvádí, že žalobkyně neupřesňuje, v čem zdánlivost předmětných smluv spatřuje. Pokud se smluvní strany ve smlouvě dohodly, že převod bude úplatný a kupní cena a její splatnost budou obsahem samostatné dohody, nelze tvrdit, že není jasné, jaká práva a povinnosti měla stranám vzniknout. Právní jednání je třeba interpretovat dle § 556 o. z. Z žádných skutečností doložených v průběhu řízení před soudem prvního stupně nelze dovodit, že by nebylo možné projev vůle učiněný ve smlouvě bez pochyb interpretovat. Ztotožňuje se s posouzením soudu, že pro odstoupení od smlouvy nebyl dán důvod. Pokud by byly předmětné smlouvy shledány relativně neplatnými, byla vznesena námitka promlčení. 1. žalovanému není jasné, jakou relevanci má tvrzení týkající se podaných žalob na určení obsahu dohod o úhradě kupní ceny. Žalobkyni nesvědčí naléhavý právní zájem, protože k převodu podílů došlo z její iniciativy, a ta tento stav po téměř tři roky nezpochybnila, jednala v souladu s ním, s 1. žalovaným komunikovala a pouze ohledně dohody o kupní ceně byla pasivní a věc neřešila. Ke změně přístupu žalobkyně došlo až po vydání rozhodnutí o schválení stavebního záměru výstavby projektu Fastrovka, tedy v okamžiku, kdy 1. žalovaný dosáhl zhodnocení pozemků ve vlastnictví 2. žalované. Z následných kroků žalobkyně je zjevné, že jejím záměrem je v rozporu s poctivým jednáním nalézt způsob, jak 1. žalovanému znemožnit účastnit se na projektu výstavby a tento projekt realizovat bez jeho účasti a upřít mu nejen podíl na zisku, ale i úhradu nákladů do projektu vložených. Podání žalob nelze vnímat jinak než jako zcela účelové zneužití práva, které by nemělo požívat právní ochrany. Vůli stran bylo

definovat smlouvu jako úplatnou, zároveň však neurčit výši kupní ceny. Dále se vyjadřuje k dalším podáním žalobkyně učiněných v odvolacím řízení.

9. 2. žalovaná uvedla, že má za to, že se strany cítily být vázány dohodou, kterou uzavřely. Smlouva o výši úplaty nemá vliv na smlouvu o převodu podílu v 2. žalované.

10. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a odvolání shledal důvodným jen částečně.

11. Podle § 80 o. s. ř. určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.

12. Podle § 2085 odst. 2 o. z. mají-li strany vůli uzavřít kupní smlouvu bez určení kupní ceny, platí za ujednanou kupní cena, za niž se týž nebo srovnatelný předmět v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek obvykle prodává.

13. Podle § 1792 odst. 1 o. z. plyne-li ze smlouvy povinnost stran poskytnout a přijmout plnění za úplatu, aniž je ujednána její výše, či způsob, jakým bude tato výše určena, platí, že úplata byla ujednána ve výši obvyklé v době a v místě uzavření smlouvy. Nepodaří-li se takto výši úplaty určit, určí ji soud s přihlédnutím k obsahu smlouvy, povaze plnění a zvyklostem.

14. Podle § 554 o. z. k zdánlivému právnímu jednání se nepřihlíží.

15. Podle § 556 odst. 1 o. z. co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.

16. Podle § 1726 o. z. považují-li strany smlouvu za uzavřenou, ač si ve skutečnosti neujednaly náležitost, již měly ve smlouvě ujednat, hledí se na projev jejich vůle jako na uzavřenou smlouvu, lze-li, zvláště s přihlédnutím k jejich následnému chování, rozumně předpokládat, že by smlouvu uzavřely i bez ujednání této náležitosti. Dala-li však některá ze stran již při uzavírání smlouvy najevo, že dosažení shody o určité náležitosti je předpokladem uzavření smlouvy, má se za to, že smlouva uzavřena nebyla; tehdy ujednání o ostatních náležitostech strany nezavazuje, ani byl-li o nich vyhotoven zápis.

17. Podle § 1732 odst. 1 o. z. právní jednání směřující k uzavření smlouvy je nabídkou, pokud obsahuje podstatné náležitosti smlouvy tak, aby smlouva mohla být uzavřena jeho jednoduchým a nepodmíněným přijetím, a pokud z něho plyne vůle navrhovatele být smlouvou vázán, bude-li nabídka přijata.

18. Podle § 1733 o. z. projev vůle, který nevyhovuje § 1732, není nabídkou a nemůže být proto přijat. Obsahuje-li projev vůle slib plnění za určitý výkon nebo výsledek, jedná se o veřejný příslib, jinak o pouhou výzvu k podání nabídky. Totéž platí o projevu, který směřuje vůči neurčitému okruhu osob nebo který má povahu reklamy, pokud z něho jasně neplyne něco jiného.

19. Podle § 1745 o. z. smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti.

20. Podle četné a konstantní soudní judikatury má určovací žaloba preventivní význam a má místo jednak tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním poměru, a k odpovídající nápravě nelze dospět jinak, a jednak v případech, kdy určovací žaloba vystihuje účinněji než jiné právní prostředky obsah a povahu příslušného právního poměru a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy, tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů. Tyto funkce určovací žaloby korespondují právě s podmínkou řešeního naléhavého právního zájmu (§ 80 o. s. ř.); nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani naléhavý právní zájem na takovém určení. Nedostatek naléhavého právního zájmu je samostatným a prvořadým důvodem, pro který nemůže určovací žaloba obstát, a který sám o sobě bez dalšího vede k jejímu zamítnutí. Vyjádřeno jinými slovy, vyhovění žalobě

musí odstranit stav právní nejistoty žalobce, neboť určovací žaloby slouží potřebám praktického života a nemohou vést ke zbytečnému rozmnožování sporů (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. března 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96, publikovaný v časopise Soudní judikatura č. 3, ročník 1997, pod č. 21, dostupný též na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz, či nález Ústavního soudu ze dne 20. června 1995, sp. zn. III. ÚS 17/95, publikovaný pod č. 65/1995 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, dostupné též na webových stránkách Ústavního soudu www.usoud.cz).

21. Jestliže má právní otázka platnosti či neplatnosti právního jednání povahu předběžné otázky ve vztahu k existenci práva nebo právního poměru, není dán naléhavý právní zájem na určení této předběžné otázky, lze-li žalovat přímo na určení existence práva nebo právního poměru (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. dubna 2001, sp. zn. 22 Cdo 2147/99, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 68/2001, část občanskoprávní a obchodní, ze dne 20. března 1996, sp. zn. II Odon 50/96, uveřejněný též v časopise Soudní rozhledy č. 5/1996, ze dne 25. června 1998, sp. zn. 24 Cdo 1042/98, ze dne 2. června 2000, sp. zn. 30 Cdo 1674/99, ze dne 26. února 2004, sp. zn. 30 Cdo 437/2003, ze dne 20. listopadu 2003, sp. zn. 30 Cdo 1705/2002, ze dne 27. ledna 2005, sp. zn. 29 Odo 539/2003, nebo ze dne 29. dubna 2003, sp. zn. 21 Cdo 58/2003, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 2/2004, část občanskoprávní a obchodní).

22. Ve smyslu těchto závěrů žalobkyně tvrzené skutečnosti odůvodňují naléhavý právní zájem na určení (§ 80 o. s. ř., zřejmý per se), že žalobkyně je jediným společníkem 2. žalované (§ 31 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) /dále jen, z. o. k.“ /), u níž je 1. žalovaný jako jediný společník v obchodním rejstříku zapsán, což představuje určení právního poměru (§ 80 o. s. ř.), které předpokládá posouzení platnosti každé z předmětných smluv jako otázky předběžné. Tedy poměru, který je předmětem žaloby, o níž soud prvního stupně rozhodl výrokem II. (před připuštěním její změny) přezkoumávaného rozsudku.

23. Zbývá dodat, že žádné tvrzení o tom, že by měla žalobkyně naléhavý právní zájem na určení, že předmětné smlouvy jsou zdánlivým právním jednáním, nabídnuto, ani i přes odvolacím soudem poskytnuté poučení (§ 118a odst. 1 o. s. ř.), nebylo.

24. Žaloba v posuzované části tudíž nemůže být úspěšná, a proto byl rozsudek odvolacím soudem podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změněn v odvoláním napadeném výroku I. po jeho připuštěné změně tak, že žaloba byla v této části zamítnuta (výrok I. rozsudku).

25. Smlouva o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným podle § 207 odst. 1 z. o. k. musí mít jako podstatnou náležitost vyjádření úplatnost nebo bezúplatnost, což plyne z podstaty smlouvy jako právního jednání a následků, které má vyvolat (srov. důvody usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 19. října 2011, sp. zn. 31 Cdo 271/2010, publikovaného pod číslem 31/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, mutatis mutandis).

26. Pro věc je stěžejní posouzení toho, jaké právní jednání je obsaženo v ujednání předmětných smluv datovaných dny 10. března 2017 (stran podílu ve výši 51 %) a 7. srpna 2017 (stran podílu ve výši 49 %), a to čl. IV., kupní cena, ve znění: „převodce a nabyvatel shodně prohlašují, že výše kupní ceny její splatnost a způsob úhrady jsou vymezeny v samostatné Dohodě o úhradě kupní ceny. Převodce a nabyvatel se dále dohodli, že v případě nesplnění závazků Nabyvatele z této Dohody o úhradě kupní ceny do 31. 12. 2017 má Převodce právo na odstoupení od této smlouvy.“

27. Ustanovení § 2085 odst. 2 o. z., nebo § 1792 odst. 1 o. z. se uplatní nikoli tak, jak dovodil soud prvního stupně, nýbrž v případě, kdy ze smlouvy vyplývá vůle dohodnout úplatnost plnění, avšak bez určení její výše.

28. O takovou vůli však dle ustálených závěrů soudní praxe nejde tehdy, pokud si strany sjednají, že dohodu o ceně, resp. způsobu jejího určení, uzavřou dodatečně, například formou dodatku ke

smlouvě (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 32 Odo 1403/2005, nebo ze dne 26. února 2009, sp. zn. 29 Cdo 849/2007, jejichž závěry se uplatní i v poměrech o. z.), anebo dohodnou, že předběžná cena za provedení díla odpovídá přesně ujednané výši s tím, že přesná částka bude dohodnuta po dokončení projektové dokumentace dle provedení a odsouhlasení rozpočtu stavby (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. dubna 2003, sp. zn. 32 Odo 835/2002, jehož závěry se uplatní v poměrech o. z. rovněž). Tedy ani v případě, kdy strany dohodly, že výše kupní ceny je vymezena v samostatné dohodě o úhradě kupní ceny (srov. Petrov, J., Výtisk, M., Beran V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019 s. 292, marg. [číslo]). Pokud taková vůle není zjištěna, pak smlouva není vůbec uzavřena, a nejde tak o právní jednání, které by vedlo k uzavření smlouvy a tedy k vyvolání právních následků ze smlouvy plynoucích (§ 545 o. z.). Neboli, jde o právní jednání zdánlivé (§ 554 o. z.), protože nabídka na uzavření smlouvy neobsahovala podstatnou náležitost smlouvy, spočívající v určení ceny (§ 1732 odst. 1 o. z.), a takto nemohla být přijata (§ 1733 o. z.). Nemohlo tak dojít k uzavření smlouvy (§ 1745 o. z.).

29. Zda taková vůle stran smlouvy existovala či nikoliv je vždy výsledkem výkladu právního jednání provedení dle pravidel § 556 an. o. z. Soudní praxe je ustálena v přístupu, že pro výklad adresovaného právního jednání (a tedy i smluv) je určující skutečná vůle jednajícího, která byla anebo musela být známa adresátovi, již je třeba upřednostnit před jejím vnějším projevem (např. objektivním významem užitých slov). Skutečnou vůli jednajícího je třeba posuzovat k okamžiku, kdy projev vůle učinil (kdy se stal perfektním). Teprve tehdy, nelze-li zjistit skutečnou vůli jednajícího (§ 556 odst. 1 věta první o. z.), postupuje soud podle pravidla vyjádřeného v § 556 odst. 1 větě druhé o. z. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2017, sp. zn. 29 Cdo 61//2017, uveřejněné pod č. 4/ 2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní). Výkladu tak podléhá zásadně každé právní jednání, bez ohledu na to, zda se navenek jeví jako jednoznačné (jasné). Je tomu tak proto, že sám závěr o jednoznačnosti (jasnosti) určitého právního jednání je výsledkem jeho výkladu (v právní teorii srov. např. TICHÝ, L. in: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. § 1 až 654. Wolters Kluwer, Praha, 2014, s. 1368, anebo MELZER, F. in: MELZER, F., TÉGL, P. a kol. Občanský zákoník - velký komentář, Svazek III, § 419-654, Praha: Leges, 2014, s. 574 a 575, a literaturu tam citovanou).

30. 1. žalovaný tvrdí, že vůlí stran bylo definovat smlouvu jako úplatnou, zároveň však neurčit výši kupní ceny, tedy tvrdí skutečnosti, které jsou v rozporu s objektivním významem použitých slov v posuzovaném ujednání čl. IV., kupní cena, předmětných smluv. Jelikož soud prvního stupně výklad vysvětleným způsobem neprováděl, poskytl odvolací soud žalovaným odpovídající poučení dle § 118a odst. 1 o. s. ř. Jsou to totiž žalovaní, kteří mají prospěch z tvrzení, že byly sjednány platné smlouvy, tj. smlouvy, u nichž byla sjednána úplatnost způsobem, umožňujícím určení úplaty dle § 2085 odst. 2 či § 1792 odst. 1 o. z.

31. 1. žalovaný (přes poskytnuté poučení) neuvádí žádné relevantní tvrzení (konkrétní skutečnosti) o tom, že by úmysl definovat smlouvu jako úplatnou, zároveň však neurčit výši kupní ceny, byl druhé smluvní straně (žalobkyni) znám anebo o něm musela vědět. Vědomost o tomto úmyslu může být relevantní jen do doby uzavření smlouvy, tedy přijetí nabídky (§ 1740 odst. 1, § 1745 o. z.), a proto je bez významu tvrzení, zda 1. žalovaný nechal po uzavření smlouvy vypracovat znalecký posudek, který ocenil hodnotu společnosti, a zaslat žalobkyni návrh dohod o určení a splatnosti ceny za převod podílu, nebo to, že 1. žalovaný měl konzultovat dopady transakce s kanceláří Fučík & partneři, s. r. o. Ani 2. žalovaný o existenci tohoto úmyslu a jeho vědomosti u žalobkyně (do doby uzavření smlouvy) netvrdil ničeho podstatného.

32. Platí tedy, že posuzované ujednání je namístě vyložit dle pravidla § 556 odst. 1 věty druhé o. z., tedy dle objektivního významu použitých slov. To vede k závěru, že předmětné smlouvy uzavřeny nebyly, protože, jak již bylo vyloženo, nabídka na uzavření smlouvy neobsahovala podstatnou náležitost smlouvy, spočívající v určení ceny (§ 1732 odst. 1 o. z.), a takto nemohla být přijata (§

1733 o. z.), pokud samostatná dohoda k úhradě kupní ceny nebyla sjednána. Pak jde ovšem vskutku o právní jednání zdánlivé tak, jak žalobkyně tvrdí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. dubna 2021, sp. zn. 33 Cdo 101/2020; shodně Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, marg. č. 1733 4).

33. Ustanovení § 1726 o. z. se v posuzované věci neuplatní, protože nebyla uzavřena žádná smlouva. Tato norma dopadá jen na případy, které se netýkají podstatných náležitostí (§ 1725 a § 1732), které tvoří minimální obsah smlouvy (shodně Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, marg. č. 1726 3). I tento závěr je zřejmý z § 1732 odst. 1, § 1733 a § 1745 o. z., protože pokud nabídka na uzavření smlouvy neobsahovala podstatné náležitosti smlouvy (tj. vyjádřenou úplatnost nebo bezúplatnost), nemohla být přijata a smlouva tak být uzavřena.

34. Pak ovšem platí, že žalobkyně je společnicí 2. žalované, protože nebyla uvedena žádná tvrzení a nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by za tohoto posouzení tento závěr neumožňovaly. Předmětné smlouvy jsou zdánlivé, a proto žalobkyně nemohla podílu v 2. žalované na jejich podkladě pozbyt.

35. Podání žaloby nepředstavuje v poměrech dané věci zneužití práva (§ 8 o. z.) 1. žalovaný je chráněn (hmotněprávně) institutem bezdůvodného obohacení, pokud se bez spravedlivého (právního) důvodu žalobkyně obohatila na jeho úkor zhodnocením jejího podílu v 2. žalované, který měla užívat na základě formulace posuzovaného ujednání čl. IV., kupní cena, předmětných smluv, jež je důsledkem jednání obou smluvních stran (neboť žalobkyně i 1. žalovaný předmětné smlouvy podepsaly a své podpisy nechaly legalizovat).

36. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. změnil tak, že změněné žalobě v této části podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vyhověl (výrok II. rozsudku).

37. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 2 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. Předmětem řízení jsou dvě žaloby – první na určení zdánlivosti smluv, v jejímž rozsahu je žalobkyně neúspěšná, a druhá na určení, že žalobkyně je společnicí 2. žalované, v jejímž rozsahu je naopak úspěšná. Míra úspěchu a neúspěchu žalobkyně a žalovaných je tudíž stejná (výrok III. rozsudku).

38. Podle § 148 odst. 1 o. s. ř. má stát podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

39. Byl-li 2. žalované ustanoven zástupcem advokát, platí jeho náklady stát dle ustanovení § 140 odst. 2 o. s. ř. Náhradu takto vynaložených nákladů by bylo možno uložit pouze druhému účastníkovi, pokud by neměl ve věci úspěch. Jelikož míra úspěchu mezi žalobci a žalovanými je 50 %, je žalobkyně povinna zaplatit 50 % těchto nákladů a každý z žalovaných 25 % těchto nákladů, v součtu rovněž 50 %. V době rozhodování odvolacího soudu ale o této odměně rozhodnuto nebylo (bude o ní rozhodnuto až po pravomocném skončení věci, neboť teprve v tomto období řízení může být znám celkový rozsah opatrovníkem vykonané činnosti), natož, aby pak byla zaplacená. O povinnosti k jejich náhradě proto následně rozhodne soud prvního stupně (výrok VI. rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné jen za podmínek § 237 o. s. ř.; lze je podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Městského soudu v Praze.

Praha 16. května 2023

JUDr. Michaela Janoušková
předsedkyně senátu